

Financieel Dagblad - Demonstratie arbeidsmigranten Horst aan de Maas
Lien van der Leij, 12-2-'25

In het kort

Bewoners in Horst aan de Maas protesteren tegen lokaal beleid arbeidsmigratie
Zij hekelen de hoge aantallen arbeidsmigranten en hoe die worden behandeld door
huisvesters en werkgevers
Gemeenteraad wil beleid aanscherpen, maar heeft ook hulp nodig uit Den Haag

De Limburgse gemeente Horst aan de Maas telt meer arbeidsmigranten per hoofd bevolking dan waar ook in Nederland. Bewoners eisen dat de gemeente maximumaantallen instelt, maar daar heeft B&W Den Haag voor nodig

Jennie Albers (niet haar echte naam) woont al jaren aan de zogeheten 'Polen Allee', de grote weg die voert naar Horst aan de Maas in Noord-Limburg. Zelf zou zij die naam niet in de mond nemen, wel weet ze als geen ander waarom haar straat zo heet. 'We zitten met elf gezinnen tussen meerdere grote huisvestingslocaties die samen onderdak bieden aan 3.500 arbeidsmigranten,' zegt zij. 'Dat is nogal een disbalans.'

Door zijn ligging in agrarisch gebied trekt Horst van oudsher arbeidsmigranten aan om op het land of in de kassen te werken. Maar vroeger ging dat anders, vertelt Albers. 'Toen haalde de boer zelf de mensen binnen. Die werden op het eigen terrein gehuisvest in goed overleg met de burens en je kon hem dan ook erop aanspreken als er iets misging.'

Tegenwoordig gaat het om commerciële aanbieders die gedeelde kamers verhuren aan honderden arbeidsmigranten die via uitzendbureaus voor allerlei verschillende bedrijven werken, veelal op de nabijgelegen logistieke hub Greenport. Albers: 'Alle relaties zijn doorgesneden. Het is gewoon een ordinair verdienmodel geworden. De migranten én wij zijn de dupe.'

In Horst komen alle factoren samen die het debat over arbeidsmigratie kenmerken. Ontslagen arbeidsmigranten die meteen ook dakloos worden, duurbetaalde ondermaatse accommodaties, uitbuiting en overlast voor omwonenden, een oplopend huizentekort en Horstenaren die niet meer thuis voelen in eigen dorp door de plotse taalbarrières. Niet voor niets kwam de Adviesraad Migratie hier een kijkje nemen als input voor zijn gezaghebbend rapport. Conclusie: goedkope arbeid gaat ten koste van de brede welvaart.

Maximum aantallen

Zo kan het niet langer, vinden bewoners. De gemeenteraad moet paal en perk stellen aan de komst van nieuwe huisvestingslocaties én beter handhaven op bestaande onderkomens en de werkgevers die arbeidsmigranten inzetten. Met die eisen voerden verschillende bewonersgroepen dinsdagavond actie voor het gemeentehuis in Horst, waar de gemeenteraad bijeen kwam om te praten over aanscherping van het beleid.

‘We hebben de gemeente al zo vaak gewezen op de misstanden,’ zegt Paul Geurts van de werkgroep huisvesting arbeidsmigranten, een initiatief van de lokale afdeling van de SP. ‘Maar er wordt weinig gedaan met onze inbreng. Steeds zegevieren de belangen van de arbeidsmigrantenindustrie.’

Als ludiek verwijt krijgen de raadsleden dan ook een ‘blik arbeidsmigranten’ aangereikt, een blikje in een felle wikkel met daarin een USB-stick waar de inspraakteksten van bewonersgroepen op staat, samen met links naar alle documentaires en nieuwsitems over de vaak schrijnende situaties met arbeidsmigranten in Horst.

Qua oppervlakte is Horst met zijn zestien dorpskernen een van ‘s lands grootste gemeenten. Met zo’n 40.000 inwoners en ruim 6.000 arbeidsmigranten, telt Horst tegelijkertijd meer arbeidsmigranten per hoofd bevolking dan waar ook in Nederland. En nog steeds blijven de aanvragen voor aanvullende accommodaties binnenstromen.

Zo is er een bouwvergunning aangevraagd voor een stuk braakliggend terrein onder de slagschaduw van twee immense windturbines, vertelt Geurts. Hier moet een vrachtwagenpark inclusief logement voor 600 arbeidsmigranten komen ten behoeve van het tegenoverliggende distributiecentrum van discountmeubelimporteur VidaXL. Verder zijn er plannen voor huisvesting van 192 arbeidsmigranten bij een groenteverwerker – ‘tegen eerder gedane beloften aan de buurt in’ – en nog eens 92 in een tuinbouwloods.

Stuk voor stuk probeert de werkgroep huisvesting de nieuwe locaties tegen te houden. Geurts: ‘Die stapeling moet stoppen. Gaat het zo door, dan blijkt uit prognoses van de provincie Limburg dat rond 2030 zo’n 25% van de bevolking uit arbeidsmigranten zou bestaan.’ De gemeente moet een maximum opleggen, vinden de demonstranten.

Balans is zoek

‘Het gevoel dat de balans zoek is, klopt,’ geeft wethouder Roy Bouten (PvdA) de bewoners gelijk. Op meer distributiecentra zit Horst niet te wachten. ‘Toevoegen van bedrijvigheid waar hier nul werkzoekenden op zitten te wachten; waarom zou je dat doen?’ vraagt Bouten retorisch. ‘Sterker nog, dat moet je niet doen. Maar soms leeft het beeld: “dan gewoon geen nieuwe bedrijvigheid meer” en dat vind ik flauwekul.’

De gemeente zou graag zien dat het nog te ontwikkelen deel van Greenport uitgegeven wordt in kleine kavels met hoogwaardige werkgelegenheid gericht op de lokale behoefte. Maar dan moeten de buurgemeenten van Venray en Venlo daar ook in mee gaan.

Intussen moet het goed worden geregeld voor de arbeidsmigranten die er reeds zijn, en in de toekomst ook nog altijd nodig zullen zijn, zegt Bouten. En daarin zit Horst niet stil. Alle 4.000 vergunde slaapplekken voldoen aan de geldende (basale)

huisvestingsnormen en de gemeente is druk doende niet-vergunde woningen op te sporen.

Met lokale werkgevers zijn vorig jaar crisisplekken ingericht om dakloze arbeidsmigranten op te vangen. 'Het idee is dat gezocht wordt naar alternatief werk en onderdak en als dat niet lukt, dat zij geholpen worden terug naar huis te keren.' Vooralsnog loopt het echter niet storm, geeft hij toe.

Daarnaast probeert de gemeente arbeidsmigranten die zich permanent willen vestigen beter te spreiden om concentratie in bepaalde wijken tegen te gaan. Zo zijn er afspraken in de maak om via de huisvestingsverordening de helft van vrijkomende sociale huurhuizen met voorrang toe te kunnen wijzen aan lokale woningzoekenden.

Voor de arbeidsmigranten die zich voor langere tijd in Horst vestigen zijn er inburgeringscursussen. Zo biedt groenteverwerker Hessing deels gesubsidieerd zijn werknemers taal- en integratielessen aan tijdens werktijd. 'Hetzelfde doen we met andere ondernemers en sommige uitzendbureaus.'

Druppels op gloeiende plaat

Allemaal druppels op een gloeiende plaat, vinden de actievoerende bewoners: het moet afgelopen zijn met de uitgifte van huisvestingsvergunningen. Maar zo makkelijk gaat dat niet, zegt Bouten. 'We hebben bijvoorbeeld te weinig instrumentarium om werk mee te wegen in de beoordeling of we iemand een vergunning geven.'

Als iets ruimtelijk mag en een aanvraag aan de regels rondom openbare orde en veiligheid voldoet, dan kan een vergunning moeilijk worden geweigerd, legt hij uit. 'Zelfs wanneer de Arbeidsinspectie bij de betreffende werkgever overtredingen heeft geconstateerd. Daar kunnen we nog wat hulp bij gebruiken.'

Ook wil hij een vergunning kunnen intrekken als blijkt dat een huisvester zich niet heeft gehouden aan de regels voor gescheiden werk- en wooncontracten. 'Als dat nu gebeurt spreken wij ze erop aan, maar we willen bij recidive de vergunning kunnen intrekken en hun zelfs voor enkele jaren een verbod kunnen opleggen. Dat kan nu niet.'

Volgende week buigt de Tweede Kamer zich over arbeidsmigratie en het rapport van de Adviesraad. Verantwoordelijk minister Eddy van Hijum (Sociale Zaken en Werkgelegenheid, NSC) zei eerder het voorstel van de Raad om een jaarlijkse bandbreedte voor arbeidsmigranten in te stellen te laten onderzoeken.